

บทบรรณาธิการ

ธาลัสซีเมีย

ธาลัสซีเมียเป็นโรคเลือดจางที่พบบ่อยมากในคนไทย จากข้อมูลที่ว่า 30-40% ของประชากรเป็นพาหะของโรคธาลัสซีเมียชนิดใดชนิดหนึ่ง และได้มีการประเมินว่าในแต่ละปีจะมีทารกแรกเกิด ที่ป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมีย ชนิดใดชนิดหนึ่งสูงถึงหมื่นคนนั้น ทำให้กระทรวงสาธารณสุขยอมรับ และได้บรรจุแผนการควบคุมและป้องกันโรคธาลัสซีเมีย ไว้ในแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฉบับที่ 8 และขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงการเตรียมการหารูปแบบที่เหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคนี้ต่อไป

การวางแผนควบคุมและป้องกันโรคธาลัสซีเมียนั้น จะต้องทำควบคู่กันไปทั้งด้านการปรับปรุงการให้บริการ การรักษาผู้ป่วยที่มีอยู่ให้ดีที่สุด รวมทั้งการควบคุมและป้องกันไม่ให้มีผู้ป่วยที่มีอาการของโรครุนแรงเกิดใหม่อีก ซึ่งจะต้องการขบวนการหลายอย่าง ได้แก่การตรวจหาผู้ที่เป็พาหะมีธาลัสซีเมียแฝงอยู่ การให้คำปรึกษาและทางเลือกที่เหมาะสมแก่คู่สมรส ที่มีความเสี่ยงต่อการมีลูกเป็นโรคธาลัสซีเมียที่มีอาการรุนแรง และการตรวจเพื่อวินิจฉัยทารกก่อนคลอด อันเป็นทางเลือกสุดท้ายที่จะป้องกันไม่ให้มีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอีก

ปัญหาเกี่ยวกับธาลัสซีเมีย จะต่างจากปัญหาทางสาธารณสุขอื่นที่ประเทศเคยทำการควบคุมป้องกันอย่างได้ผลมาก่อน เพราะผู้ที่เป็นพาหะและมียีนผิดปกติแฝงอยู่ จะไม่มีอาการผิดปกติ

ให้เห็น การตรวจเพื่อวินิจฉัยผู้ที่เป็นพาหะ จะต้องใช้เทคนิคการตรวจทางห้องปฏิบัติการหลายอย่าง อีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทย มีอุบัติการณ์ของยีนผิดปกติหลายชนิด ทั้ง อัลฟา เบต้า และฮีโมโกลบินผิดปกติบางอย่างสูงมาก ดังนั้นจึงต้องการการตรวจพิเศษหลายอย่าง รวมทั้งต้องอบรมเจ้าหน้าที่/แพทย์ที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่คู่สมรส และผู้ที่เป็นพาหะให้เข้าใจถึงการเป็นพาหะ แบบแผนการถ่ายทอด และโอกาสเสี่ยงต่างๆ ให้ดี ตลอดจนต้องมีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัยทารกในครรภ์แก่สูติแพทย์ แพทย์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และผู้ที่ปฏิบัติงานในห้องทดลองเป็นอย่างดี จึงจะดำเนินการในเชิงรุกที่จะควบคุมป้องกันโรคธาลัสซีเมียในประเทศได้

บทความในฉบับนี้ นายแพทย์ กิตติ ต่อจรัส และคณะฯ ได้พัฒนาวิธีการตรวจทารกในครรภ์ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค Hb Bart's hydrops fetalis ซึ่งอาการจะรุนแรงมาก และอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนชนิดใดชนิดหนึ่งในมารดาที่กำลังตั้งครรภ์ได้ เทคนิคนี้ อาจพัฒนาต่อจนทำเป็น diagnostic kit สำหรับนำไปใช้ในศูนย์การแพทย์อื่นที่มีข้อจำกัดทางด้านบุคลากรและเครื่องมือได้ด้วย

ด้วยความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ เราหวังว่าในอนาคตอันใกล้ประเทศไทย จะมีความพร้อมในการที่จะควบคุมป้องกันโรคธาลัสซีเมียในระดับประเทศต่อไป

ศ.นพ.สุทัศน์ ฟูเจริญ
ศูนย์วิจัยธาลัสซีเมีย มหาวิทยาลัยมหิดล